

Elegant: Det strømmer varme og humor fra japanske Tanikawas dikt.

Folkepoesi

All heder til det nordnorske forlaget Margbok, som i år introduserer en ny diktserie med utenlandske poeter. Fremst i løypa er den japanske folkepoesiens mester, Shuntaro Tanikawa. Poet og professor Liv Lundberg, også kjent fra spaltene her i avisa, står for gjendiktningen.

Tanikawa (f. 1931) er populær, ikke bare i sitt hjemland, og etter klipp på nettet å dømme er han en distinkt og myndig oppleser. Av de ufattelige 400 titlene han har rystet av sitt erme er om lag 60 diktsamlinger. Som oversetter har han bl.a. gitt Knøttene japansk språkdrakt, og han er selv oversatt til 15 språk. Det vil bli flere, for diktene hans er kloke, elegante og humoristiske.

Liv Lundbergs utvalg synes å følge en internasjonal lest, og sammenlignet med engelske og danske gjendiktninger finner jeg lite å kritisere. Jeg kan skrense ut på et par tunge formuleringer, men den norske diktteksten virker alt i alt stødige og velopplagt. På enkelte områder kan det være at Lundbergs norsk tilfører de japanske diktene nye kvaliteter, for eksempel med taktoverføringer som denne: «... ordløst/ strømmer/ hjertet videre/ hen imot noen/ hen imot mørket/ hen imot et svakt lys.» Delingen (og gjentakelsen) av «henimot» er cluet her.

«**Strømme**», det er vitalismens helligord, og hos Tanikawa strømer det så me knapt kan anda – et lite utdrag: «jeg lytter/ til en dådyrkalvs raut/ for hundre tusen år siden/ til raslende bregner/ for en million år siden/ til et snøskred/ for ti millioner år siden/ til hviskende stjerner/ for hundre millioner år siden/ til universets brøl/ for en billion år siden/ jeg lytter.»

Dette diktet hører hjemme i en sekvens som kalles «Lytende» og ville antakelig bli arrestert og bura inne av det hemmelige norske litteraturpolitiet (i likhet med denne setningen) under henvisning til naturlover. Men se, Tanikawa assosierer fritt og freidig slik folk flest vil gjøre, bare så mye mer oppfinnsomt.

Med «**folkepoesi**» i tittelen tenker jeg ikke på salgshall og markedspopularitet, noe som ofte er premisset når den sløve og tidstypiske konstruksjonen av «vanskelig» mot «enkel» skal selges. Snarere at den sosiale samvittigheten foldes ut i en oppsøkende poetisk empati, for eksempel der dikt-jeget

POESI

Shuntaro Tanikawa
Alt slik det er
Oversatt av
Liv Lundberg
MargBok 2010,
110 sider

forestiller seg hvordan en liten sønn observerer den tause faren ved middagsbordet: «hva han tenker på vet ikke jeg/ men er ganske sikker på at det ikke er meg.» Eller hvordan en tøff gutt dulter borti en ensom gutt på en lekeplass, ramler om kull og – «hokus pokus filiookus». Poeten setter seg i folks sted og forteller i vei. Noen ganger blir identifikasjonene til besjeling – en stein ruller ned en skråning «mot skamløs/ forintelse.» Et annet sted trikser han med begrepet «Windows» og utsikten fra det imaginære. Den aldrende japanske poeten kan også være krass, både mot seg selv og andre gamlinger.

I et dikt som godt kunne vært med i samlingen, «Porno-Bach», spekulere poeten på om fingrene som nettopp spilte den store Bachs musikk er de samme som fingrer med kjønnet som blir «stivt og slapt», for i siste verselinje å forene det glatte klaviaturets Bach-toner med «... dette genomsigtige blodfylde kvindemørke» (Susanne Jorns danske gjendiktning). Mer «Blod»:

*Menn
forvolder blodtap
i krig*

*kvinneblod
gir nytt
liv*

*livmoren
har kadenser
som ikke synger*

*en tvilrådig kjærlighets
siste
tilfuktssted.*

Shuntaro Tanikawas poesi

kan komme som slike små skred av ord, linje for linje, uten skilletegn, helt til et stakkars lite punktum skal stanse ordskrede. For der strømmer det ut og forbi i rike mengder. «Alt slik det er» kan slå en bresje for diktlesningen i dette landet, selv om – «det er alltid folk/ som avviser/ poesien// i frykt/ med forakt/ og snakksalighet.»

Mens diktlesere venter i spenning på Øyvind Bergs lenge innevarslede diktbok, kan vi varme opp med Tanikawas poesi. Så hold stryta/ løp og kjøp/ les og løp!

Freddy Fjellheim
bokmagasinet@klassekampen.no

Konflikten i Nord-Irland

Den moderne konflikten i Nord-Irland startet på slutten av 1960-tallet, som et resultat av systematisk undertrykkelse av katollkene i provinsen. Den væpnede konflikten involverte den britiske hæren og paramilitære organisasjoner som Irish Republican Army (på katolsk side) og Ulster Voluntary Force (på protestantisk side). Over 3500 liv gikk tapt, før Langfredag-avtalen fra 1998 avsluttet de verste stridighetene.

Blodig: I Ken Whartons bok får vi de britiske soldat

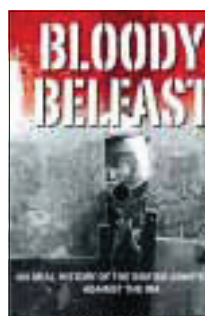
Syndebukkens b

Ijuni reagerte den britiske statsministeren David Cameron kjøpt på Saville-tribunalets strenge dom over de britiske soldatenes rolle i den såkalte Bloody Sunday, i Nord-Irland i 1972. 14 demonstranter ble skutt og drept av britiske fallskjermstyrker, på en dag som på mange måter markerte et vendepunkt i den nord-irske konflikten. Etter mange år med tvetydigheter og unnlater, var endelig tiden kommet for et historisk oppgjør i år. Cameron valgte ordene sine med omhu: «Jeg ønsker aldri å sette spalte målsteget ved oppførselen til våre soldater eller til hæren vår, som jeg mener er den beste i verden.» Samtidig innrømte han at «konklusjonene i denne rapporten er fullstendig klare: Det er ingen tvil, ingenting er mangetydig eller tvetydig. Det som skjedde på Bloody Sunday var uberettiget og kan ikke rettferdiggjøres: Det var galt.» Mens Cameron kom med en uforbeholden unnskyldning, forsøkte han også å komme med en avgrensning: Til tross for denne skampletten, er patriotisk støtte av britiske styrker – både før og nå, både i Nord-Irland og andre steder – fortsatt på sin plass.

I hvor stor grad er begivenhetene som fant sted i Derry, for snart 30 år siden, representative for briterenes generelle

SAKPROSA

Ken Wharton
Bloody Belfast
An Oral History of the British Army's War against the IRA.
Spellmount 2010, 304 sider

håndtering av den nordirske konflikten? Soldatenes innsats i Nord-Irland, fra slutten av 1960-tallet til 2007, har ideologisk sett vært tyngre å håndtere – både for media, opinionen og styremaktene – enn andre konflikter. Falklandskrig, for eksempel, var en langt enklere og (i egne øyne) glamorøs affære for engelskmennene. I Nord-Irland kjempet soldatene mot frivillige og ufrivillige landsmenn i en langdryg og ofte svært brutal konflikt. De opprettholdt et nasjonalt herredømme over området – et herredømme vi nå vet viktige engelske politikere

gjærne ville overgitt til irene i sør – og var i praksis med på å forlenge og systematisere undertrykkningen av den katolske minoriteten. Hvordan briter var kritiske til hvordan provinsen ble håndtert, og enda flere ønsket å høre minst mulig om konflikten: I denne boka karakteriserer en soldat konflikten som Englands svar på Vietnam.

Er det rart at mange av de som tjenestegjorde i Nord-Irland har sitt å stri med i ettertid? I Ken Whartons bok «Bloody Belfast» får vi en samling av soldatenes egne vitnesbyrd. Soldatenes utsatte hverdag i Nord-Irlands hovedstad – der de når som helst kunne bli utsatt for uventede angrep – skildres både grundig og intenst. Det er interessant at mange av soldatene kom fra industrielle områder i Nord-England, og at omgivelsene i Belfast derfor virket urovekkende kjente: «Jeg var mange mil fra familien min, i et sted som lignet hjembyen min, Manchester, men som likeså godt kunne ha vært på månen». I tillegg får vi lese om de ideologiske sårene og spørsmålene: Soldatene følger seg misforstått og neglisjert av egne myndigheter – som «politikernes syndebukker» – og forstår ikke hvorfor de ble trakassert og motarbeidet av store deler av den sivile befolkningen i Nord-Irland. I fraværet av «et uendelig takk fra en takknemlig nasjon»

HARDT: Den britiske soldaten Patrick Cengiz Azimkar ble i fjor drept av en nordirsk dissidentgruppe. En m